రూపాయలూ-అణాలూ

ఇచ్ఛాపురపు
జగన్నాథరావు

"వెడుతున్నారా?"

త్వరగా గుమ్మం దిగుతూన్న సుందరం ఒక్కసారి వెనుదిరిగి చూసి రెండడుగులు వెనక్కి వేశాడు శశి గదిలో అడుగుపెడుతూ "వెళ్తున్నారా?" అన్నది రెండోసారి

"ఆ. "

అప్రయత్నంగా అతను లోపలికి వచ్చాడు - శశి అలాగ అడుగుతుందని అతను ఊహించలేదు, అనుకోవచ్చు.

"తెలుసుకుందామని అడిగాను - అంతే మీకు వెళ్లవచ్చు" కుర్చీలో కూర్చుంటూ అన్నది శశి

"నా మాట కొంచెం వినవూ శశీ?"

"నేను వినక ఏమైనా అన్నానా?"

"అది కాదు "

"ఏమిటి - అంత తీసికెళ్తున్నారా?"

"రెండువందలు , "

"చాలవ నేగా బాధ?"

నిజానికి శశి కోపంగా అనలేదు కాని, సుందరానికా మాటలు ముల్లల్లే గుచ్చుకున్నాయ్

"వాడు నా స్నేహితుడు శశీ!" దీనంగా ఆమెవైపు తిరుగుతూ అన్నాడు సుందరం

శశి తేలికగా నవ్వింది. "కాదనేదెవరూ?" అన్నట్లు

"క్షమించండి, మీరు వెళ్లండి"

"కోపం వచ్చిందా శశీ?"

"కోపం! . వొచ్చి ఏం చెయ్యాలి?... వెళ్లండి "

శశికి కోపం వచ్చి ఉంటే సుందరానికి తేలియ్యేది కాని, పరీక్ష చేసినా ఆమె ముఖాన కోపరేఖ చిన్నెలు కూడా కనపడ లేదు

సుందరం ఆమె కుర్చీముందు నిలబడి, "ఒక్కమాట చెప్తావా శశీ?" అన్నాడు

ముఖం ఎత్తి చూస్తూ, "ఎప్పుడూ వొస్తానే ఉంటాను" అన్నది శశి నిలబడిన సుందరంతో

"ఒక ఆప్తుని భార్య ప్రాణంకన్న నెక్లెస్ ఎక్కువ విలువైన దంటావా?"

శశి చిన్నగా నవ్వి ఊరుకున్నది.

"చెప్పు శశీ!"

"ఎలా చెప్తాను? ఎలా చెప్పినా నామీదికే వస్తుంది!"

"ఏం?"

"అవునంటే, నన్ను సంకుచిత భావాలతో కుళ్లుతున్న స్వార్థపరురాలని అంటారు; కాదంటే, . "

"అదీ—ఒక్కమాట చెప్పు నేనీ పని చేస్తే నీకు కోపం వస్తుందా?"

"దానికీ అదే జవాబు!!"

రెండుసార్లు అటూ ఇటూ పచార్లు చేశాడు సుందరం ఏ ఆలోచనా తోచనట్లు

"వెళ్లండి—"

ఆగి ఆమెవైపు చూశాడు సుందరం. ఆమె జడని భుజంమీదనించి ముందుకు వేసుకుని, దానితో కాలక్షేపం చేస్తూన్నది. ఒక్కసారి ఆమెవంక చూసి, సుందరం చరచర బయటికి నడిచాడు

గోపాలం సుందరానికి చిన్నప్పటినించీ స్నేహితుడు కొంచెం లేని కుటుంబాన్నించి రావటంవల్ల అతను ఉపాధ్యాయుడయాడు సుందరం బేంక్‌లో మేనేజరుగా ఉంటున్నాడు. గోపాలం భార్యకి రెండు నెలలనించి జబ్బుగా ఉన్నది, డాక్టరు తన ఫీజు కొంత అయినా ఇస్తేకాని మందివ్వనంటాడు పళ్లూ, టానిక్కులూ కొనడానికి గోపాలం నానా అవస్థా పడుతున్నాడు.

సుందరానికి చాలా మంచితనమున్న—అతనితో త్యాగం చేయించడానికి ఏ కొంచెం బాధ అయినా చాలును. నాలుగు రోజుల క్రితమే శశి అందింది

"నెక్లెస్ కొనుక్కుందాం" అంది శశి

"అలాగే" అన్నాడు

శశి కాపురానికి వచ్చిన సంవత్సరం నించీ, నగలకోసం పోరేదు బహుశా ఈ కోర్కె ఉండిపోయి ఉంటుంది.

నిన్నను బజారులో గోపాలం కలిశాడు పావుకోరు అతని కింక అరువు ఇవ్వనన్నాడు

"ఏం గోపాలం? ఏమిటి సంగతి?" అన్నాడు- ఏదో దైవం దీనవు కనుమే నని

గోపాలం కళ్లనీరు పెట్టాడు తన దుస్థితి అంతా చెప్పాడు తనకిచ్చేది అరవై అయిదు. భార్య, ఇద్దరు పిల్లలు రెండు నెలలనించి ఆమె మంచం ఎక్కింది ఇంటిలో వంటచెయ్యాలి మందులు తేవాలి బడికి పోవాలి చేతిలో దమ్మిడీ లేదు. పావుకారికి బాకీ పెరిగింది డాక్టరుకి ఫీజు

గోపాలం ఎన్నడూ అలా మాటలాడలేదు సుందరంతో - అంత దారిద్ర్యాన్ని అతను సహించాడు , కాని దేనికి హద్దు లేదూ?

సుందరం మనస్సు కరిగిపోయింది

"ఛా అ-అవుతావేం! నాతో చెప్పలేకపోయావ్?" అన్నాడు

ఆ జవాబు వినగానే గోపాలం కళ్లలో ప్రతిఫలించిన సంతృప్తిని సుందరం ఎప్పుడూ మరిచిపోడు. అంత దైన్యంగా ఉంది అతని పరిస్థితి

"నా దగ్గర డబ్బు ఉంటే సాయంత్రం రెండువందలు తీస్తాను' అని, అక్కడే మాట యిచ్చాడు

"నిజంగా, సుందరం?!"

పాపం నమ్మలేకపోయాడు గోపాలం సుందరానికి గుండె కరిగిపోయింది.

"నిజంగా సాయంత్రం .."

సుందరం వెళ్లిపోయాడు.. గోపాలాన్ని ఇంక ఆ స్థితిలో చూడలేక. గోపాలం ముఖంలో ఆ కన్నీళ్ళమధ్య కనిపించిన సంతోషం చూస్తే, ఇనుక ముల్లల్లే సుందరం మనస్సుని గుచ్చుతున్నది

సాయంత్రం బేంకునించి రాగానే, "ఇవాళ బజారుకి వెళ్ళాలి" అంది శశి

"ఎందుకూ?"

"నెక్లెస్ కొనుక్కోడానికి [illegible] డబ్బు కరిగిపోతుంది!"

అప్పటిదాకా సుందరానికి [illegible] పూర్తించాల్సి ఉంటుందనే [illegible] జ్ఞప్తికి రాలేదు.

"[illegible] శశీ..."

"ఏం?"

[illegible]

"[illegible] డబ్బు అవసరంగా ఉంది "

సుందరం అంతా వివరించి చెప్పాడు కాని, అతను చెప్పలేకపోయినా ఆమెకి

తెల్సును... ఈ సంవత్సరంనించీ ఆమె అనుక్షణమూ అతనిని తెల్సుకుంటూనే ఉంది. ఎవరన్నా సరే, దీనంగా అడుగకపోవడమే లోపం... జేబులో లేక పోవడమే పాపం. అతనైతే లేదనడు... జీతాలు కట్టని కుర్రాళ్ళూ, తీర్థయాత్రలు చేసేవాళ్ళూ, బీదలూ... అందరూ అతని దగ్గరనించి ఉపకారాలు పొందేవాళ్లే. గట్టిగా ఒక వర్షం పడితే చాలును... ఇళ్లు పోయినవాళ్లు వస్తారు.

ఇత రెవ్వరికీ ఇవ్వవని చెప్పలేదు... ఇవ్వకుండా ఉండలేదు. నెలకి వస్తూన్న రెండున్నర వందలలో ఒక వందైనా దానాలకి పోతూనే ఉంటుంది.

అవన్నీ తెలిసినా శశి, ఇంత జరుగుతుందని ఎప్పుడూ అనుకోలేదు. అడుగక అడుగక తాను అడిగింద; సుందరం వెళ్దామని మాట ఇచ్చాడు. కొంత నమ్మకం అయినా ఉండకుండా ఎలా ఉంటుంది?

"అయితే నెకస్ అబద్ధమన్న మాట!"

దెబ్బతిన్న విషయం ఆమె దాచలేక పోయింది... కాని మరుక్షణమే తేరుకున్నది. స్వార్థపరురాలిగా కనిపించడం ఆమె కిష్టం లేదు.

అతనేమీ జవాబు చెప్పలేదు. బట్టలు వేసుకుని, డబ్బు జేబులో ఉంచుకున్నాడు. చకచక మెట్లు దిగుతున్నాడు.

"వెడుతున్నారా?"

అని అనలేకుండా ఉండలేకపోయింది— అక్షమం తన నిర్లిప్తత అయినా అతని మనసుని మార్చుతుందని ఆమె అనుకున్నది. ఈ సంవత్సరమూ తాను ఎన్నడూ అతని ఈవిని అడ్డుకోలేదు; సాధ్యమైనంతవరకూ ప్రోత్సహించింది; మనస్సు తిరుగబడినప్పుడు నిశ్శబ్దాన్ని అడ్డం వేసుకున్నది... తాను బట్టలు కొనుక్కోడానికి ఉంచుకున్న రూపాయిలు బడిపిల్లల జీతాలకి అవసరం అయాయి; ఇచ్చింది. తాను గొలుసు బాగు చేయించడానికి తీసుకున్న డబ్బు వర్షానికి కూలిపోయిన ఇళ్ళు నిలవబెట్టడానికి అవసరం అయాయి; ఒదులుకున్నది. చెల్లెలి పుట్టినరోజుకి ఏదైనా పంపుదామని వేరే ఉంచిన మొత్తం ఆయన స్నేహితుడి ఉద్యోగ ప్రయత్నాలకి అవసరం అయింది; సరేనన్నది.

కాని, తన ఒక్క కోరికా, నోరారా చేసిన, తరువాత ఇలా చెయ్యడాన్ని ఆమె సహించలేకపోయింది... ఆ మాత్రం అనకుండా ఉండలేకపోయింది.

అతను వెనుకకి వచ్చాడు; ఆగుతాడనుకున్నది. కాని.. అతని ప్రయత్నం అంతా ఆమె నా విషయంలో అంగీకరింప జేయడానికే. ఆమె తన అభిప్రాయాన్ని అన్ని

"ఒక అప్పుని భార్య ప్రాణంకన్న నెక్లెస్ ఎక్కువ విలువైన వంటావా ?"
"ఎలా చెప్తానూ? ఎలా చెప్పినా నా మీదికే వస్తుంది"

విధాలా దాచుకున్నది. ఆ విషయమై ఆలోచిస్తూన్నట్లే కనపడలేదు. కాని - అతనిని జయించలేకపోయింది. స్నేహితుడి అవసరం కన్న భార్య మనస్సు ముఖ్యమైనదని ఆమె చూపలేకపోయింది.

అందుకనే అతనిని వెళ్లమన్నది... డబ్బు మిగిలినా మంచిదే—దానితో సంతోషంగా ఎవరికైనా ఉపకారం జరిగినా మంచిదే... కాని, రెండూ కాకపోవడం ఎందుకూ?

అతను వెళ్లాడు......

కొద్ది నిముషాలు రిబ్బను అల్లుతూ విప్పుతూ గడిపింది శశి... ఆమె కళ్లు గుమ్మం వైపే ఉన్నాయి. అతను వెనుకకి వస్తాడేమో! ఆశ అంతరాంతరాలలో ఎక్కడో......

ఈ సంవత్సరమూ తన జీవితం ఒక్కసారి కళ్లముందు తిరిగింది శశికి... ఆమె ఎప్పుడూ అన్నిటినీ భరిస్తూనే ఉంది; కళ్ల వెనుకనే భావాలని దాచుకొంటూన్నది. కాని... కాని... దేనికి హద్దు లేదు?

కుర్చీలోనించి మెల్లిగా లేచి, టేబిల్ దగ్గరికి వెళ్ళింది... ఉత్తరాలు... దానినిండా. అందులో సగం అతనిచ్చిన, ఇస్తూన్న విరాళాలకి కృతజ్ఞతలే... చికాకుగా వాటిని దొంతిపెట్టి అడుగు అరలోకి తోసింది.

రూపాయిలూ - అణాలూ

నిముషాలు గడుస్తున్న కొద్దీ ఇన్నాళ్ళూ దాచుకున్న దుఃఖం, అణచుకొన్న ఉద్రేకం పెల్లుబికి రాసాగాయి...ఎందుకని తాను తన కోర్కెలన్నిటినీ అణచిపెట్టుకుని, పరులకోసం బాధపడాలి? అది హృదయవైశాల్యమా? తాను కొత్తచీర కొనుక్కుంటే, నగలు బాగుచేయించుకుంటే, తన చెల్లెలికి చిన్న బహుమతి పంపిస్తే, అది సంకుచితదృష్టి ఔతుందా?

శశికి మనసంతా పాడైపోయింది... ఇన్నాళ్ళనించీ ఆమెకి తరుచు మనస్సు పాడౌతూ నేఉన్నది. కాని—ఈరోజు ఎందుకో తన జీవితం అంతా ఎడారివలె అనిపించింది. ఒంటరిగా తిరుగుతోన్నది... ఎందుకని?

ఆ సంగతి ఆమెకి తెలుసును. దాచి, అణచిఉంచిన ప్రశ్న ఆమె నింక ఎదుర్కొనసాగింది...అతను తనని ప్రేమిస్తున్నాడా? అని. సుందరం ఆమెని ఏమీ అనడు...ఆమెకి పనులు చెప్పడు—ఏ విధంగానూ ఆమెమీద అధికారం సాగించడు. ఒక స్నేహితురాలన్నట్లు సౌమ్యంగా ప్రవర్తిస్తాడు...కాని—అన్ని విషయాలలోనూ స్నేహితురాలితోలాగే ప్రవర్తిస్తాడు...ఆమెదగ్గర బిడియపడుతున్నట్లు, భయపడుతున్నట్లు ఉంటాడు. అతనికి కావలసిందంతా తన దానధర్మాలే.. తన త్యాగమే ... తా నేమనుకుంటూన్నదో, అతను ఆలోచించినట్లు కనపడడు...

రెండేళ్ళక్రిందట అత నెవరో— తా నెవరో...

శశికి ఆ రోజులన్నీ కళ్ళముందు తిరుగసాగాయి...అప్పుడు నాన్నా తనూ ఒక చిన్నయింట్లో ఉంటూ, నాన్న పెన్షన్‌తో కాలం గడుపుకుంటూ ఉండేవారు... ఆ దగ్గిర సుందరం ఇల్లు. రోజూ అతను కాలేజీకి వెళ్తూంటే తాను చూసి నిట్టూర్పులు విడిచేది - తానూ అలా వెళ్ళి చదువుకోలేనందుకు ... స్కూల్ ఫైనల్‌లో తన కంత మంచిమార్కులు వచ్చినా, సీటుకోసం అప్లై చెయ్యడమే అవసరం లేకపోయింది.

రోజూ - ఉదయమూ, సాయంత్రమూ అతను తన ఇంటిముందునించి నడిచి వెళ్తూండేవాడు. తాను తన గదిలోనించి అలాగే చూస్తూఉండేది. కొన్ని నెలల దాకా ఆమె కత నెవరో తెలీనే తెలీదు.

ఆ సాయంత్రం అట్లానే కిటికీదగ్గర నిలబడింది - పిల్లలెవరో ఆడుకుంటున్నారు... తాను కాలేజీ, ఆటలూ తలచుకుంటూన్నది. క్రమంగా పిల్లలగోల దగ్గరికి వొచ్చింది... ఆ గోల మధ్య చీల్చుకుంటూ, ఓ కుక్కపిల్ల అరపు దీనంగా వినపడుతోంది.

తనకేమీ సంబంధం లేనట్లు చూసిందటు—కాని, ఆ పిల్లలు రాళ్ళతో కొడుతూ, చెవి పట్టుకుని ఎత్తి క్రిందపడవేస్తూ, పారిపోతూన్న దాన్ని వెనక్కి తంతూ ఆ కుక్కపిల్లని బాధిస్తూంటే, తాను సహించలేకపోయింది. త్వరగా తలుపు తీసుకునివచ్చి, "ఎందుకలా దాన్ని కొడుతున్నారు?" అన్నది - చికాకుగా.

వాళ్ళు ఆగారు...కాని, ఆ శాంతి అట్టే సేపు నిలచేలా కనపడలేదు - వాళ్లలో కొంచెం పెద్దవాడు ముందుకొచ్చి, "ఏం, మీదా?" అన్నాడు.

"ఆఁ..." అన్నది తాను.

పిల్లలంతా ఒకరిముఖం ఒకరు చూసుకున్నారు. కుక్కపిల్ల బాధగా, జాలిగా మూలుగుతూనే ఉంది.

"మీదైతే, గుర్తేమిటి?" అన్నాడు వాడు - మళ్ళా.

తాను ఇరుకునపడ్డది-అబద్ధాన్ని ఋజువు చెయ్యడం ఎట్లా? అందులో, అలాంటి అబద్ధాన్ని.

"కుక్కపిల్లలమీద పేర్లు రాసుకోరు!" అన్నది - కోపం చూపుతూనే.

పిల్లలంతా కూడ బలుక్కున్నట్లు వికవికనవ్వారు...తనకి తానా పరిస్థితిలో ఎందుకు చిక్కుకున్నానా అని చికాకు కలిగింది శశికి...అంతగా నవ్వారు వాళ్లు.

ఓటమిని అంగీకరించి వెనక్కి పోకపోతే, పిల్లలంతా తమ భావి కార్యక్రమానికి సన్నద్ధులౌతూన్నట్లు కనిపించింది శశికి— ఇంట్లో నాన్న కూడా లేడు...ఎలాగా?

"ఏమిట్రా అది?"

ఆయనే—కాలేజీనించి వొచ్చినట్లుంది.. తాను చూడనేలేదు. ఆ గుంపుదగ్గరికి వచ్చి, ఒకణ్ణి అడిగాడు.

"చూడన్నయ్యా! కుక్కపిల్ల వాళ్ళదిట!"

ఒక కుర్రాడు తనని చూపిస్తూ అన్నాడు ...తాను సిగ్గుపడ్డది...

"అయితే?"

అతను మళ్ళీ వాడిని అడిగాడు.

"మేం ఆడుకుంటున్నాం...మరేం... అవిడొచ్చి..."

"ఊఁ..."

"వాళ్ళ కుక్కపిల్లట ... లాక్కుపోతోంది..."

ఆయన తనవైపు తిరిగి, "ఇది మీదండీ?" అన్నాడు.

"కాదండీ...ఊరికే దాన్ని చంపుతోంటే, అడ్డుకుందామని అలా అన్నాను..." తాను అన్నది...

"ఏంరా?...కొట్టావా?.."

"ఛా!...లేదన్నయ్యా..."

వొట్టి అమాయకుడిలా ముంగమూతి పెట్టాడు వాడు—తనకే నవ్వు వొచ్చింది.

అతను హఠాత్తుగా, కుక్కపిల్లని పరీక్షించసాగాడు—తన చేతులనించి తీసుకుని. చినచిన్న దెబ్బలు తగిలాయి... ఎర్రగా, అక్కడా అక్కడా...

అతని ముఖం ఎర్రబడ్డది. పువ్వుమల్లే దాన్ని తీసుకుని, "దొంగ వెధవా!... ఇంటికి పద...నీపని చెప్తాను. దాన్ని ఎందుకురా అలా కొట్టావ్?" అన్నాడు.

ఆ పిల్లలముందు తన మర్యాద కాపాడినందుకూ, వాళ్ళ చేతులనించి ఆ జంతువుని రక్షించినందుకూ మనస్సులో భగవంతుడికి ధన్యవాదాలు చెప్పుకున్నది శశి.

అలా...అలాగ తాము పరిచయులయ్యారు. క్రమంగా ఆయన నాన్నతో చదరంగం ఆడేందుకని రోజూ వొచ్చేవాడు...ఆయనని గురించి అన్నీ తెలుసుకున్నది.

అతను తనని పెళ్ళిచేసుకున్నాడు... కొన్నాళ్ళ తరువాత. ఉద్యోగం వంటనే

ఆయన: అరే! ఈ కుక్కనెప్పుడు కొన్నారు? మంచి కుక్కేనా?

ఈయన: ఆమాట మెల్లిగా అడుగుతారేమండీ?. ఇది పట్టపగలే మా ఇంటికి ఎవర్నీ రానీదు. రాత్రయితే ఇహ మా వీధిలో మనుష్యుల్నెవర్నీ తిరగనివ్వదు. మాకు దొంగల భయమే లేదంటే నమ్మండి!

ఆయన: మరి...దీని మెడకొక గొలుసు తగిలించలేకపోయారా...

ఈయన: వెండితోటి కొత్త గొలుసు చేయించి వేశామండీ. మొన్ననే ఏ వెధవో దొంగిలించాడు.

— జి. వి. జి. కృష్ణ, మద్రాసు.

దొరికింది - వచ్చేశారు ... నాటినించీ అలా...అలా...

*　　　*　　　*

తొమ్మిది అయేదాకా శశి అలాగే ఆలోచిస్తూన్నది...పైకి పుస్తకంతో కాలక్షేపం చేస్తోన్నట్లు కనిపించినా. గడియారం తొమ్మిది కొట్టడంతో ఒక్కసారి ఈ లోకంలో పడి, ఇంకా ఆయన రాలేదేమా అనుకున్నది. మామూలుగా ఈసరికి భోజనాలుకూడా అయిపోతాయి......ఎనిమిదికే అతను ఇంటికి వచ్చేవాడు.

కొద్ది నిముషాలు ఇటూ అటూ పచారు చేసింది.. బహుశా స్నేహితుడి ఇంటిదగ్గర పనివుండి ఆగారేమో!...కబురైనా పెట్టకూడదూ? ఇంట్లో ఒక్కతేనీ వదిలేసి...

వీధితలుపు వేసి, తిరిగి గదిలోకి వచ్చింది శశి...భోజనం చేద్దామని వంటింటి దగ్గరికి వెళ్ళింది. తలుపుతీసి లైటువేసి కంచం ఉంచుకుని, అన్నం పెట్టుకోబోయింది.

ఎందుకో ఒక్కసారి శశికి అన్నం మానేద్దాం అనిపించింది ..మనసంతా పాడైపోయింది. నిమిష నిమిషానికీ తనకి తెలీకుండా ఆ మనిషి నిర్లిప్తత, సాయంత్రం జరిగినదీ, ఆ సంవత్సరంనించీ జరుగుతోన్నదీ ఆమెని చాలా బాధిస్తోంది...

లేచింది - కంచం తీసి...

కాని...ఎందుకు మానెయ్యడం? అనుకున్నది శశి...ఆయన లేకపోతే తనకి అన్నం సయించదు...కదూ?

ఒక్క క్షణం - క్షణంలో సగం..ఔనని అనుకున్నది శశి. ఎప్పుడూ తాను ఒంటరిగా భోజనం చెయ్యలేదు. ఆయన ఏ రాత్రికో శ్రమపడి అలసివొస్తే తాను హాయిగా భోజనంచేసి కూర్చుంటే ఏం బాగుంటుంది?......

వెళ్ళిపోతోన్నదల్లా గిరుక్కున వెనక్కి తిరిగి కంచం పెట్టుకుని అన్నం పెట్టుకున్నది ... ఎంత తింటేనేం - భోజనం చేశాననిపించుకున్నది.

ఇల్లు కడిగి బయటికి వచ్చేసరికి తిరిగి, అనిపించింది శశికి...తాను పొరపాటు చేశానా అని...పాపం...అతను బహుశా ఆ స్నేహితుడింట్లో చాలా శ్రమపడి...

గదిలోకి వచ్చింది...రేడియో పెట్టింది.. సినిమారికార్డులు వొస్తున్నాయి. చిన్న బాల్యాం ఉంచి, కుర్చీలో జేరబడ్డది...తాను పొరబాటు చేసిందా?

అతనంత నిర్లిప్తతగా ఉండడం ఎందుకని? దానికిదే మందు... అని సమాధానం చెప్పుకొన్నది...తాను ఉపవాసం చేసినా, భోజనంచేసి ఎదురుచూసినా, భోజనంచేసి నిద్రపోయినా, అతని కొకటే—అందులో ఎక్కడా పరోపకారం లేదుకనుక.

అమాత్రం దానికి తాను ఎందుకు బాధపడాలి?

ఎన్నో రోజులక్రిందట శశి తాను జీవితంలో చాలా సుఖించగలననుకొన్నది... అందరిలాగా కాక తన జీవితం బంగారుబాటలలో పయనిస్తుందనుకొన్నది...కాని జ్ఞానం వచ్చేసరికి తాను కంటూన్న కలలు కూడా నిద్రావస్థలోనేనని తెలియవచ్చిందామెకి...తరువాత అవన్నీ కలలేనని ఇలాగ—తెలిసివచ్చాయి శశికి...

సుందరం తనని అడిగినప్పుడు తానేమీ ఆలోచించకుండానే నాన్నని అడుగమన్నది ... సుందరం ఆయనని శశికోసం అడిగినప్పుడు ఆయన శశి నేమీ అడుగకుండానే మాటయిచ్చి శశిని ఇచ్చి పెళ్లి చేశాడు. అయితే, ఇదంతా ఎందుకు జరుగుతోందో శశి కష్టపడి ఎప్పుడూ ఆలోచించలేదు. ఆమె కొక నమ్మిక ఉంది—తాను సుఖపడతానని. సుందరాన్ని చూస్తే అలా

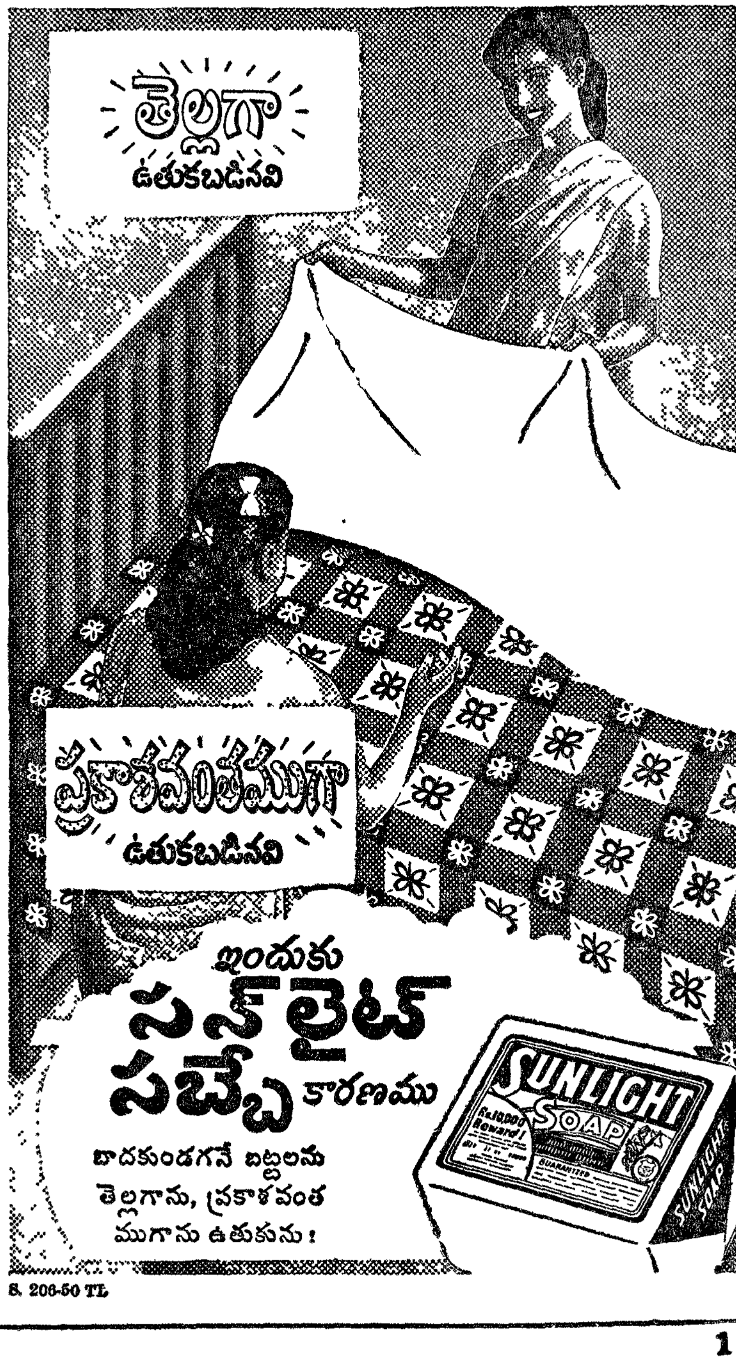

S. 206-50 TL

★ రూపాయిలూ - అణాలూ ★

అనిపించేది. అందుకే తాను ఏ ఉద్దేశాలూ లేకుండానే అలా ఊరుకున్నది.

పెళ్ళి అయాక సుందరం మనస్సులో పూర్తిస్థానం సంపాదించాలనే ప్రయత్నం తాను క్రొత్తగా చేయాల్సిఉందని త్వరలోనే తెలిసివొచ్చింది శశికి..అతను ఉద్రేకంగా మాట్లాడితే, అది ఎవరి బాధలని గురించో...అంతే. అతను బాధపడితే—అది ఎవరి అవసరాలనీ కష్టాలనీ తెలుసుకునో-అంతే.

ఈ సంవత్సరంలోనూ శశి రెండుసార్లు మాత్రం సినిమాకి వెళ్ళింది—అతనితో. అదేనా, నోరువిడిచి అడిగితే - అలాగే అన్నాడు. మరొకసారి తనకి పని ఉందనీ పొరుగువారితో వెళ్ళమనీ అన్నాడు..తనకి చాలా కష్టం అనిపించింది...

అవన్నీ తల్చుకొంటూంటే శశికి ఏదో పెద్ద లోటులాగ కనిపించసాగాయి... మొదటినించీ ఇలాగ తన జీవితాన్ని జమాఖర్చులు చూసుకోవడంలో ఆమె చాలా ఆత్రుత చూపించింది...కాని, ఎంతసేపూ అతను తనయెడల చూపే గౌరవమూ, నెమ్మదీ, మంచితనమూ జమలలో పడేవి కాని, ఈ ఖర్చులన్నీ ఎప్పుడూ ముందుకొచ్చేవి కావు.

తన నత ఏదో మోసం చేసినట్లనిపించింది శశికి...ఆ ఏకాంతంలో, నిశ్శబ్దంగా ఆమె చేసుకొంటూన్న ఆలోచనలని రేడియో సంగీతం పాడుచెయ్యడంలేదు ... సహాయపడుతోందికూడా. ఆమె తన ఆలోచనలలో కొట్టుకునిపోతూంది.

కాని—తన కేమిటి కావా లింకా?

ఆ ప్రశ్ననిమాత్రం శశి తరుచు తనకి వేసుకుని, "ఇంకేం కావాలీ?" అనుకొనేది...ఆప్రశ్న ఇప్పుడు చాలా బరువుగా తనకి కనిపిస్తోంది. మనస్సుని గట్టిగా పరీక్షించుకుని, తన నిజపరిస్థితులని నిర్ణయించుకోవడానికి ఆ ప్రశ్నకి జవాబు తెలుసుకోవాలి...తన కింకా ఏం కావాలి?

తప్పించుకోవడానికి వీలులేని బలంతో ఈ ప్రశ్న వచ్చింది...ఏం కావాలి?

అతను సాయంత్రం రెండు వందల రూపాయిలూ పట్టుకుని వెడుతూన్నప్పుడు తాను పడిన బాధ జ్ఞప్తికి వచ్చింది శశికి....

"నీ నెక్లస్ ఒక ఆప్తుడి భార్య ప్రాణం కన్న ముఖ్యమైన దంటావా, శశీ?"

ఉలికిపడ్డది ఆమె......రెండు వందల రూపాయలకోసం తాను సంకుచితంగా ఆలోచించిందని అత ననుకున్నాడు... కాని, తా నెందుకు బాధపడిందో అతని కేం తెల్సు?

తనకేం కావాలో శశికి తెలుసును... సుందరానికి తెలీదు...

ప్రక్కనఉన్న పుస్తకం తీసింది శశి... ఆలోచనలనించి తప్పించుకోడానికి ... నెమ్మదిగా రేడియో ఆఫ్ చేసింది. చదువుతూనే నిద్రపోయింది.

* * *

అర్ధరాత్రి దాటిఉంటుంది. తలుపు తట్టిన చప్పుడుకి మెలకువ వచ్చింది శశికి... లైటు వెలుగుతోనే ఉంది...చేతిలో పుస్తకం నలుగుతూంది.

కలత నిద్రలోనే లేచి తలుపు తీసింది శశి...తన కళ్లు తడిసిఉన్నాయని ఆమెకి తెలీదు.

లోనికి వచ్చి తలుపువేసి బట్టలు మార్చుకున్నాడు సుందరం. పూర్తిగా తెలివి తెచ్చుకుని కుర్చీలో కూర్చున్నది శశి.... గడియారం చూసింది...ఒంటిగంటా ఇరవై అయిదు...

సంవత్సరాలనించి తప్పించుకుని తిరుగుతోన్న దోషిలాగ కనిపించాడు సుందరం శశికి...అలాగే చూస్తూ కూర్చున్నది.

బనీను తొడుక్కుని ఆమెవైపు తిరుగుతూ, "నిద్ర పాడు చేశానా శశీ?" అన్నాడు సుందరం.

"కనిపిస్తోందిగా!"

ప్రయత్నం లేకుండానే అన్నది శశి.

"ఆమెకి చాలా ప్రమాదంగా ఉన్నందున - కొంతసేపు ఉండాల్సివొచ్చింది"

"అహా..."

"ఫోంచేశావా ?"

"ఆ...మీరు..."

"అక్కడ చేశాలే..."

"మంచిపని చేశారు..."

"అది కాదు శశీ—అరే! కళ్ళలా ఉన్నాయేం? తడికూడా—ఏడుస్తున్నావా శశీ!"

శశి సిగ్గుపడ్డది...జాగ్రదవస్థలో తాను దాచుకున్న ఉద్రేకాలు నిద్రావస్థలో తనని జయించాయి-తనకి తెలీకుండా.

"లేదు..."

శశి లేచి తన మంచంమీద పడుకొన్నది...అతనితో ఆ పరిస్థితిలో ఇంకా మాట్లాడడం ఇష్టంలేక.

"నామాట విను శశీ...నేను వొద్దాం అనే అనుకున్నాను...కాని అక్కడ చాలా అవసరంగా ఉండాల్సివచ్చింది...వాడు చాలా గాభరా పడిపోయాడు..."

శశి కష్టంగా ఒత్తిగిల్లింది.

"నీకోపం అందుకేగా!"

"కాదు - కాదు - నన్ను పడుకోనీండి"

లేని కాఠిన్యం వచ్చిందా మాటలలోకి... సుందరం తెల్లబోయాడు. తనకి తెలిసినంత వరకూ శశిలో అంత కాఠిన్యాన్ని అత నెప్పుడూ చూడలేదు.

"సరే..."

ఉదాసీనంగా అని, లైటార్పి పడుకున్నాడు సుందరం...తానింటికి రాలేదని శశికి కోపంగాలేదు ... డబ్బు పట్టికెళ్ళినందుకు......

* * *

ఉదయం లేచేసరికి శశి తాను క్రొత్త పరిస్థితుల్లోనికి అడుగు పెట్టేనని తెలుసుకున్నది ... ఇంతకాలమూ తాను గుర్తించుకోలేని పెద్ద అగాధాన్ని కళ్లు తెరిచి చూడగలిగా ననుకొన్నది.

ఎండిపోయి, నిస్సారంగా తన జీవితం సాగుతోన్నది ... తనని ప్రేమించేవారూ, తనకోసం బాధపడేవారూ లేరు.......

నిద్రపోతోన్న సుందరంవైపు తేలికగా చూసి, తన పనులకి ఉపక్రమించింది శశి... పళ్ళు తోముకుంటూన్నంతసేపూ ఆలోచనలలాగ పరిగెడుతూనే ఉన్నాయి...

కొద్దిసేపట్లో కాఫీచేసి, తాను త్రాగి అతనికోసం ఫ్లాస్కులో పోసింది...మరో

పగులగొట్టుచున్న తలనొప్పియా?

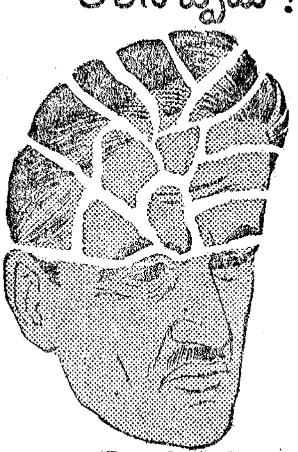

సారిడన్ ను పుచ్చుకోండి

దీనిలో యాస్పిరిన్‌గాని, మత్తుమందులుగాని లేవు-పుచ్చుకొన్నతరువాత విరుత్సాహపరచే లక్షణములు కలుగవు. సారిడన్ నొప్పిని పోగొట్టును!

అరగంటకి కాని అతను లేవడు - మామూలుగా అయితే. ఇవాళ ఇంకా ఆలస్యం కావొచ్చును.

ఇతరకృత్యాలుకూడా ముగించుకుని గదిలోకి వచ్చింది శశి ... అత నింకా నిద్ర పోతూనే ఉన్నాడు. టైము విడున్నర... పదిగంటలకి ఆఫీసుకి పోవాలి - చాలా వ్యవధి ఉందిలే - అనుకున్నది.

రాత్రి చదువుతూ వొదిలేసిన పుస్తకం తీసింది ... ఎక్కడ చదువుతూ ఉందో కూడా గురుకి రాలేదు. నవ్వుకున్నది - ఏం చదువూ !

ఎనిమిదయేదాకా ఆపుస్తకంతో గడిపింది .. సుందరం అప్పటికి నెమ్మదిగా లేచేడు. శశి తన పుస్తకంతోనే ఉండిపోయింది. మామూలుగా తాను అతనికోసం టూత్ బ్రష్ సిద్ధంచేసి, నీళ్ళిచ్చేది ... ఆ సంగతే తనకి జ్ఞప్తికొచ్చిందో లేదో...

అతను బయటికి వెళ్ళాక రేడియో పెట్టింది- రికార్డులకోసం ... అప్పటిదాకా అతన్ని డిస్టర్బ్ చెయ్యలేక ఊరుకుని. కొంచెం సేపటికి అతను బయటినుంచి వస్తూ, "ఉదయం రేడియో పెడతావనుకున్నాను ... తెలివి వస్తుందని..." అన్నాడు.

"ఏం?" అన్నది శశి - ఫ్లాస్కులో కాఫీ కప్పులో పోసియిస్తూ.

"ఉదయం - అక్కడికి వెళ్లాలనుకున్నాను..."

"అహా..."

ఆవిషయం అతను జ్ఞప్తిచేసేసరికి కరుగుతోన్న శశి మళ్ళా గట్టిపడ్డది.

తొమ్మిదయేదాకా అతను పేపరుచూస్తూ కూర్చున్నాడు. ఆమె వంట పూర్తిచేసింది.

తొమ్మిదయాక ఒక్కసారిగా లేచి సుందరం బట్టలు వేసుకోసాగాడు - శశి ఆశ్చర్యపడ్డది ... భోజనం చెయ్యకుండా ఆఫీసుకి వెళ్తాడా ?

కాని, అడగడం ఆమెకి ఇష్టం లేదు. ఆవిషయం గ్రహించనట్లు ఊరుకుంది... అతను బట్టలు వేసుకోవడం ముగించి తొందరగా వెడుతూ - "వొస్తే మధ్యాహ్నం వస్తాను. నాకోసం చూడకు" అని చెప్పి వెళ్ళాడు.

తెల్లబోయింది శశి ... అమాత్రం దానికి అప్పటిదాకా ఎందు కాగాడు? ... లేక, తనమీద కోపమా ?

తానేం చేశానని? ఆయునని తనపద్ధతులు మార్చుకోమని అనలేదు...అడ్డగించనూలేదు ...తాను చేయాల్సినపనులు తానూచేస్తూనే ఉన్నది...ఎందుకా కోపం?

రాత్రి తానలా అన్నాననా ?

తానేమన్నది? ... నిద్రలో వచ్చినా ఏమీ అనకుండానే తలుపు తీసింది...

బహుశా అతని ప్రశ్నకి ఒక ఉపన్యాసం తాను జవాబుగా ఇవ్వలేదు...అదే నేరం అయితే—కానీమన్నది శశి. అడుగులకి మడుగులు వత్తుతూ తాను ఎందుకు సేవ చెయ్యాలి ?

ఎటొచ్చినా ఆడవాళ్ళమీదికి వొస్తుంది- అనుకుంది శశి ..ఎంతో ఉన్నతంగా ప్రవర్తించకపోతే సంకుచితదృష్టి అంటారు... ఆయన ఏవో చెయ్యదలచుకుంటే, తాను పతివ్రత అయితే, "చిత్తం—అంతకన్న గొప్పపని ఏముంది!" అని ఆయనకి నమస్కరించాలి...అలాగ చెయ్యకపోతే, తాను వొట్టి స్వార్థపరురాలంటారు... ఆయన అలాగే అనుకున్నారు. అలాగ చేస్తే, తన విధిని నిర్వర్తించుకున్నది మాత్రం అవుతుంది.

మానవత్వం-ఆడదానిలో రాక్షసత్వం- అవుతుంది...అనిపించింది శశికి...తలుచుకున్నకొద్దీ తన ప్రవర్తన మానవ మాత్రులకి ధర్మంగానూ, అతని ప్రవర్తన చాలా క్రూరంగానూ, అధికారయుతంగానూ కనిపించసాగింది.

అతను మారిపోయాడనుకున్నది శశి .. తాను మారిపోయింది...ఆమె తన జీవితంలో క్రొత్త అధ్యాయం...ప్రారంభమైనట్లు భావించుకున్నది.

* * *

సుందరం ఆ రోజంతా మిత్రుడి ఇంటి దగ్గరే గడిపాడు. గోపాలం అసలే పిరికి మనిషి...దానికితోడు సహాయం చెయ్యడాని కెవరూ లేరు. రాత్రి అంతా క్రిటికల్ గా గడిచింది రోగికి.

ఉదయం శశి ప్రవర్తన అతనికి కొంచెం కష్టం కలిగించింది. తనతో ఆమె ముభావంగా ఉండడం చూస్తే, రెండు వందల కోసమేనా! అనిపించింది. శశి అలాగ ప్రవర్తించగలదని అత నెప్పుడూ అనుకోలేదు. డార్జిలింగ్ పోదామని అనుకున్నప్పుడు తానామెకోసమే అంతా చేస్తున్నాననే విషయం ఆమెకి తెలీదనీ, ఆ ప్రయాణం వాయిదా వేసినంతమాత్రాన ఆమె అంత కోపగించుకుంటుందనీ, తనని హృదయహీనుడిగా జమకడుతుందనీ అతను ఊహించుకోలేదు.

తాను గోపాలంకోసం శశితో తగవు పెట్టుకోడం అనవసరమేమోనని అతని కనిపించకపోలేదు. కొంతసేపు పేపరు వెనుక ఆ విషయమే ఆలోచించుకున్నాడు... కాని-అంత నిర్దయుడిగా ఉండిపోవడానికి అతని అంతరంగం సమ్మతించలేదు. "జీవితాలకి కొలతలు రూపాయిలూ అణాలూ కావు - హృదయ సౌకుమార్యమూ, సానుభూతీ!" అనుకున్నాడు. భోజనంకోసం కూడా ఉండ బుద్ధి వెయ్యలేదు. చివాలున లేచి వెళ్ళాడు.

సాయంత్రంఅయేసరికి గోపాలం కుదుటబడ్డాడు. సుందరం ఇంటికి బయలుదేరాడు. సామాన్యంగా ఆసరికి శశి గదిలో కూర్చుని తనకోసం ఎదురుచూస్తూ ఉండేది...... రేడియోతో కాలక్షేపం చేస్తూ. కాని, ఇవాళ తలుపు వేసిఉంది...

నెమ్మదిగా తలుపు తట్టాడు సుందరం... రాత్రి నిద్దర చాలకా, పగలంతా తాపత్రయంతోనూ, తల అంతా బాధగా ఉన్నది.

కొద్దిసేపట్లో శశి తలుపు తీసింది. అతను నెమ్మదిగా లోపలికి వెళ్ళి కోటుమాత్రం తీసి, జోళ్లు విప్పి మంచంమీద కూలబడ్డాడు. ఒక్కరోజుకి తానిలా అయాడే! గోపాలం ఎలాగ బాధపడ్డాడో! అనుకున్నాడు.

తలనొప్పి క్రమంగా హెచ్చసాగింది. నుదురు చేత్తో పట్టుకుని పడుకున్నాడు. ఏంచెయ్యడానికీ పాలు పోలేదు. మందు మాత్రం ఏముంది! ఆస్ప్రిన్ మింగాలి. తన కది పనిచెయ్యదు.

శశి కాఫీ తెచ్చింది. తనకి తాగాలని లేదు. వొద్దన్నాడు. 'ఏం!' అని శశి అడగ

'పాలుడ్రిన్'
మలేరియాను తరిమివేయును
ICI
ICP 181

★ రూపాయిలూ - అణాలూ ★

లేదు - తాను చెప్పలేదు. రెప్పలు బరువెక్కి, క్రమంగా అతను నిద్రపోయాడు.

కాఫీ టేబుల్ మీదే ఉండిపోయి, చల్లారింది. శశి ప్రక్కగదిలో కళ్ళు చింత నిప్పుల్లాగ చేసుకుని ఆలోచిస్తూంది... "ఎందుకో కోపం?" అని.

మరో గంటకి సుందరం లేచి బయటికి వెళ్ళాడు ... ఆమె మాట్లాడలేదు. అతనూ ప్రయత్నించలేదు.

రెండుమూడురోజులు గడిచేసరికి మౌనంగా ఉండిపోడం ఇద్దరికీ అలవాటైపోయింది. మొదట తన భావాలని అర్థంచేసుకోకుండా సుందరం అలా ఆ డబ్బు దానం చేశాడని శశి కోపగించుకొన్నది: తరవాత అతను తనమీద కోపం తెచ్చుకునేంత మూర్ఖత్వంతో, తన భావాలని గ్రహించనందుకు ఆమెకి కోపం వచ్చింది. తనకి కావాల్సింది డబ్బు అని అతననుకున్నాడు; అంతకన్న అడుగు ముందుకు వెయ్యలేకపోయాడు.

యాంత్రికంగా అతను భోజనం చేస్తున్నాడు - ఆఫీసుకి వెళ్ళి వస్తున్నాడు - ఆమె ఇంటిపనులు చేస్తూంది. ఆమె ఆ నిశ్శబ్దతని అలవాటు చేసుకుంటూంది. ఆడవాళ్లు ఒక్కసారిమాత్రమే పొరపాటు చెయ్యగలరు...ఆతరవాత అంతా ఆ పొరపాటు ఫలాన్ని అనుభవించడంతోనే గడుపుతుంటారు - అనుకుంది శశి. తానా అనుభవానికి సంసిద్ధురాలు కావడమే లక్ష్యం చేసుకున్నది.

కుష్ఠు ★ బొల్లి

వగైరా మేహామచ్చలు, సెగ, సవాయి వ్యాధులకు, గ్యారంటి చికిత్స, క్యాటలాగు ఉచితం. జి. వి. రెడ్డి అండ్ కో., (రిజిష్టర్డు) "భాస్కరాశ్రమము" గోపాలపురం, తూ. గోదావరి.

నపుంసక తైలం

అంగనరములు బలహీనతచెంది చిన్నదైన తిరిగి యథాప్రకారమై పూర్తి సౌఖ్యమనుభవించుటకు 48 ఏండ్లు ప్రఖ్యాతి చెందిన గ్యారంటీ మందు. 1 సీసా రూ 10/- ఖ. వి. పి. రూ 1-4-0

కావలసినవారు 1/4 ముందుగా పంపేది.

డా॥ రత్నం సన్సు మెడికల్ హాల్, మలక్ పేటబిల్డింగ్స్, హైద్రాబాదు-దక్షణ

ఒక నెల సుమారుగా అలా గడిచిపోయింది—నిశ్చయంగా శశి జీవితం కొత్త మార్గంలో సాగిపోతూంది. ఆమెకి ఉన్నదల్లా ఒక్కటే ఆలోచన: తానతని దృష్టిలో ఉన్నంత నీచురాల్ని కానని ఎలాగ తెలియజెయ్యడమా అని.

జీతం వచ్చినరోజు అందరూ హుషారుగా ఉంటారు—రాబోయే కొద్దిరోజుల సౌఖ్యాలని తలుచుకుని. కాని సుందరం హుషారు, దగ్గర డబ్బుఉంటే, తనదగ్గర చెయ్యిచాచినవాడు ఊరికే పోనక్కరలేదనే.

ఈనెల జీతం చేతికి రాగానే, సుందరం ఆలోచనలు ఇంకోలా పరిగెట్టాయి— గోపాలానికి తాను క్రిందటినెల జీతం ఇచ్చినదగ్గరనుంచీ శశి వాలకం అతనికి చాలా కష్టం అనిపించింది. వాస్తవంగా తాను ఆమెని చాలా ఉన్నత దృక్పథం కలదాన్నిగా భావించాడు - ఇప్పటిదాకా ఆమె అలాగే కనిపించింది—పనుల్లో కూడా. కాని, అప్పటినించీ ఆమె తన భావాలని, నిజాన్ని దాచి బయట పెడుతోందని అతను తెల్సుకున్నాడు. కొంచెం డబ్బుకోసం తనతో కలహించే శశిని, మరికొంచెం డబ్బుతో కొనుక్కోవచ్చును—అనుకున్నాడతను.

దైవికంగా పాతబాకీ ఏదో ఆ రోజే తిరిగి అందడంతో అతని చేతిలో అయిదు వందలదాకా కనిపించాయి. అన్నీ పర్సులో ఉంచుకుని అతను సాయంత్రం ఇంటికి వచ్చాడు. ఏదో చదువుకొంటూన్న శశి లేచివెళ్ళి గ్లాసు తెచ్చి టేబిల్ మీద ఉంచి తన పనిలో నిమగ్నురాలైంది.

అది మామూలు కార్యక్రమం అయిపోయింది. క్రీగంటితో అటుచూస్తూ సుందరం "కప్పులో పోస్తావా?" అన్నాడు.

శశి జవాబివ్వకుండా లేచి, కప్పులో కాఫీ పోసి తిరిగి తన పనిలోకి వెళ్ళిపోయింది. నిశ్శబ్దంగా కాఫీ తాగడానికి అలవాటుపడిన అతను ఇలా అనడం ఆమెకి ఆశ్చర్యం కలిగించకపోలేదు; కాని, ఆ భావాలని పుస్తకంలోని అక్షరాల్లో ఆమె దాచుకొనగలిగింది.

కాఫీ త్రాగి, సుందరం కుర్చీలో కూర్చుని సిగరెట్ ముట్టించాడు.

"సినిమాకి పోదామా?" అన్నాడు ఇంకేమీ పనిలేనట్టు.

పుస్తకం వదకనించే, "మీరు వెళ్లండి" అన్నది శశి.

"నువ్వు?"

"నేను—రాను."

"ఏం?"

"రావాలని లేదు"

"ఎంచేతో!"

"వొచ్చిన ప్రతీ సినిమాకి నేను విధిగా బయలుదేరడం లేదనుకుంటాను..."

"అలా లేదు కనుకనే..."

"సరే... నేను రాను"

ఒక నిముషం నిశ్శబ్దం ఆవరించుకొన్నది.

"శశీ!" అన్నాడు సుందరం.

"ఊఁ...?"

"ఇంక—నాతో మాట్లాడవా?"

"ఇప్పుడు మాట్లాడడంలేదా?"

"అలా కాదు...కొద్దికాలం క్రితం చూశావా-ఎంత సరదాగా ఉండేదానివో! ఎంత చక్కగా మాట్లాడేదానివో!—అలా"

శశి మాట్లాడలేదు. ఆమెకి ఈ సంభాషణ బాధ కలుగజేస్తూన్నా, ఆ పూర్వపు దినాలని జ్ఞప్తికి తెస్తూన్నా, సుందరం నిజం గ్రహించాడేమోననే ఆశ కలుగసాగింది.

"చెప్పు శశీ!"

"ఏమని?"

"ఒక చిన్న విషయంకోసం, నన్ను నీకు దూరంగా చేశావు. నేను చేసింది పొరపాటు కావొచ్చు - కాని, అందుకోసం ఇంత చెయ్యాలంటావా?"

శశికి ఈమాటలు సూటిగా తగిలాయి - తనదే పొరపాటు అని అతని ఉద్దేశం.

"నేనేం చెయ్యలేదు..."

"మరి - నువ్వు చాలా మారిపోయావ్!"

"క్రొత్త విషయాలు తెలిసినప్పుడు మనుషులు క్రొత్త మార్పుల్ని పొందుతూ ఉంటారు..."

"నీకు తెలిసింది - "

"మీకూ తెలుసును"

సుందరం ఏమీ అనలేక ఊరుకున్నాడు ...తరువాత ఏంచెయ్యడమో అతనికి బోధపడలేదు ... తాను హృదయం ఇచ్చిన ఈ ఒక్క జీవి తనబాకీ ఎగవేస్తే తానేం చెయ్యగలడు!

"పోనీ- ఒకటి చెప్పు శశీ ... డబ్బు నేను ఎలాగో నీకు తెచ్చిఇస్తే నువ్వు కోపం తగ్గించుకుంటావా?"

శశి చిరాకుగా లేచింది - సుందరం హృదయంలో ఉన్న భావాలమీద ఆమెకి చాలా అనుమానం ఉంది ... కాని, అవి ఇంత నీచంగా ఉంటాయని ఆమె అనుకోలేదు. ఆమె ఏమీ మాట్లాడకుండా ఊరుకుంది.

"వెళ్ళకు శశీ - చెప్పు..."

సుందరం నెమ్మదిగా ఆమెదగ్గరికి వచ్చాడు. ఆమె అటు తిరిగింది. రెండుభుజాలతో నూ

ఆమెని తనవైపు తిప్పుకుంటూ – "నా మనసులో బాధ నీకు తెలుసును శశీ... నువ్వు కూడా నన్ను విదిలించివేస్తే నాకు శాంతి ఉండదు...చెప్పు" అన్నాడు.

శశి అతని కళ్ళల్లోకి సూటిగా చూసింది...అలాగే చూస్తూ ఉండిపోయింది.

"ఇవిగో శశీ...అయిదు వందలు. నీకెప్పుడు కావాలన్నా బయలుదేరు. నేనూ వస్తాను..."

అతను పర్సులోనుంచి డబ్బుతీసి డ్రాయర్‌లో ఉంచాడు. శశి అటు చూడలేదు...నిజానికి ఆమె అతని కళ్లనించి తన చూపుని మరలించలేదు ..'ఏమిటి తనంటూన్నది? తన మనస్సుని రూపాయిలతో కొంటాననా ?...ఎంత చవక అయిపోయాను ! హృదయాలెంత సులువుగా దొరుకుతాయి !' అనుకున్నది.

"నేను–నా ఉద్దేశాలతో దూరంపోయి నీకు పొరపాటు చేశాను శశీ...నీ ఉద్దేశాలనే మరిచిపోయాను. ఈ కలహాన్ని పెంచడం నా కిష్టంలేదు...అది నీ డబ్బు.. నీ యిష్టంవచ్చినట్లు వాడు..."

శశి వింటోంది...జవాబివ్వలేని స్థితిలో ఉంది. నెమ్మదిగా అతని చేతులు విడిపించుకుని కుర్చీలో కూర్చున్నది.

ఎవరో తలుపు తట్టారు.

చికాకుగా వెళ్ళి సుందరం తలుపు తీసి- "అరె! నువ్వా! ఇలా ఉత్తరమైనా రాయకుండా వచ్చావేం?" అన్నాడు—మరుక్షణం ఇంట్లోకి శ్యామలని తీసుకొస్తూ.

"ఏం వొదినా!...కులాసా?"

ఆ మాటలు వినిపించేసరికి మళ్ళా ప్రపంచంలో పడింది శశి...ఆమెని పలుకరించి యోగక్షేమాలు అడిగి, కొంత కుదుటపడ్డది.

శ్యామల సుందరం చెల్లెలు...ఒక్కతే.. ఆమె భర్త మద్రాసులో ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. జీతం తక్కువ కావడాన్న అడపా తడపా సుందరం సాయపడుతూనే ఉంటాడు...కాని, ఇంతహఠాత్తుగా రావడానికి కారణం ఏమిటో శశికీ, సుందరానికీ కూడా అంతుపట్టలేదు.

శశికి తన విపరీత పరిస్థితినింత దైవికంగా తప్పుకోగలిగినందుకు కొంత సంతోషంగానే ఉంది.

రాత్రి సుందరమూ, శ్యామలా భోజనాలు చేశాక, శశి భోజనం చేస్తూన్నది. అవతలి గదిలో వాళ్లిద్దరూ మాట్లాడుకుంటున్నారు.

"...ఆయన్ని నాలుగు వొందలూ డిపాజిట్ కడితేగాని వాళ్లు ఉద్యోగం చెయ్యనివ్వరుట అన్నయ్యా!.. ఈ వారంలో కట్టక తప్పదుట...అందుకని..."

సంగతంతా బోధపడింది శశికి......ఆ మొత్తంకోసం ఆమె వచ్చింది.

కొన్ని నిమిషాలు ఊరుకుని, మెల్లిగా సుందరం–"నాదగ్గర ఏమీ లేదే...ఎలాగ?" అన్నాడు.

శశి చాలా ఆశ్చర్యపడింది...శ్యామల అంటే ప్రాణం సుందరానికి. అతనే ఇలా అంటున్నాడా?

"ఈ వారం ఇవ్వకపోతే......ఆయన ఉద్యోగానికి నీళ్ళు వొదులుకోవాలి..." బాధగా అన్నది శ్యామల.

అతనేమీ మాటలాడలేదు...శ్యామల ఆలోచనలు పరిపరి విధాల పోతున్నాయ్. అతనెందుకని అలాగ అన్నాడు?...ఆమెకి ఇవ్వడం ఇష్టంలేదా?......శ్యామలకోసం అతను ప్రాణమన్నా ఇవ్వ సిద్ధమౌతాడే!

"కొంచెం ముందుగా రాస్తే ఏదో చేద్దును...ఇప్పుడు చికాకు వచ్చిపడ్డది... సరే...ఉండు. చూద్దాంగా!"

"నేను—రేపు మెయిలుకి వెళ్ళాలి!"

"రేపా?"

"ఆఁ...ఆయనకి మతిపోయింది. దగ్గర నేనూ ఉండకపోతే ఎలాగ!...ఇంకా వారం టైం ఉందిలే...ఎక్కడైనా కుదిరితే పంపు—నువ్వుమాత్రం ఏం చేస్తావు!"

అక్కడికి ఆసంభాషణ అంతంఅయింది. శశి ఆశ్చర్యం మాత్రం మితిమీరిపోయింది. సుందరం చెల్లెలితో – తన ప్రాణసమానంగా చూసుకొంటోన్న శ్యామలతో – తనదగ్గర ఉంచుకున్న అయిదువందలు లేవని అబద్ధం ఆడుతున్నాడు!

కాని ఆ విషయాన్ని నమ్మలేకపోయింది శశి...ఇందులో ఏదో పొరబాటు...అవును...ఆడబ్బు తనకిచ్చినట్లుగా లెక్క వేసుకుని ఉంటాడు సుందరం......

సాయంత్రం ఆ నిమిషంలో శ్యామల రావడాన్ని శశి ఈవిషయంగురించి తీవ్రంగా ఆలోచించడానికి వీలుకాలేదు. అందులోని సత్యం ఇప్పుడు తనకి తెలుస్తున్నది...అతను తనకి అయిదువందల రూపాయిలిచ్చి...మళ్లా

"మా శిశుసంరక్షణాలయానికి మీరేమైనా ఇప్పించాలి."

అనలే చిరాకుగా వున్న గృహయజమాని: – "నాకున్న డజనుమందిపిల్లల్లో మీక్కావలిసినంతమందిని తీసుకుపొండి; నాకేం అభ్యంతరం లేదు."

అనుకున్నదిశశి ... ఈసారి కోపంతోనూ, అసహ్యంతోనూ – "రూపాయి లిచ్చి హృదయాలు కొంటారుట!!" అని.

పనులు ముగించుకుని గదిలోకి వచ్చేసరికి శశి మనస్సంతా చాలా చిరాకుగా ఉన్నది... సాయంత్రం సుందరం డ్రాయరులో ఉంచిన డబ్బు ఆమె కళ్లపడడంతో ఒక్కసారి ఆ భావాలన్నీ వెలికివచ్చాయి.

అవల శ్యామల నిద్రపోతోంది ... సుందరం వాసాలకి కళ్ళని ఒప్పజెప్పి ఏమిటో ఆలోచిస్తూన్నాడు.

మనసులోఉన్న భావాలన్నిటినీ దాచుకుని, నెమ్మదిగా "అయితే – ఆడబ్బు మీది కాదన్నమాట!" అన్నది శశి.

"ఏ డబ్బు?"

"సాయంత్రంది..."

"కాదు – అది...నీది"

"అలాగా!...దానం చేశారా?"

"లేదులే...బాకీ తీర్చాను"

"నాకు మీరు బాకీ ఏమీ లేరే!"

"నీకు తెల్సు –"

మంచంమీదని ఉన్న సుందరం ప్రక్కకి పర్సుని విసిరి.

"మళ్ళా అలా అన్నా, డబ్బుఇచ్చినా–ఆనాటితో చెల్లు" అన్నది శశి...చిన్న కంఠస్వరంతోనైనా, చాలా వాడిగా.

"శశీ—!"

జమ్మివారి 'లివర్‌క్యూర్'
పిల్లల లివర్ & స్ప్లీన్ వ్యాధుల చికిత్సకు, నివారణకు
బ్రాంచి ఆఫీసు & వైద్యశాల
తాడంకివారివీధి, బకింగ్‌హాంపేట పోస్టు
విజయవాడ.
పై అడ్రస్సునందు మా డాక్టరు గారిని కలుసుకొని సలహాపొందవచ్చును
జమ్మి వెంకటరమణయ్య & సన్సు, H·O, మదరాసు-4
విజయనగరం బ్రాంచి - ఓరుగంటివారివీధి.

టెలిఫోనులో: "హాలో, అది ఫైర్ స్టేషనేనా?"

"అవును."

"చూడండి, మా దొడ్లో ఈ మధ్య మంచి పువ్వుల మొక్కలూ, కూరలపాదులూ వేసి పెంచాను......"

"ఇంతకీ నిప్పంటుకున్నది ఎక్కడ?"

"ఇప్పుడిప్పుడే పువ్వులు పూస్తున్నాయి; కాయలు కాస్తున్నాయి......"

"ఏమిటయ్యా, నీ సొద. నిప్పంటుకున్నదా, లేదా ఇంతకీ?"

"అదే చెప్పబోతున్నాను; అంత తొందరైతే ఎలా? మా పక్క ఇంటికి నిప్పంటుకున్నది. మీ మనుషులు ఫైర్ ఇంజన్లతో వచ్చినప్పుడు కాస్త మా దొడ్డికి ఎడంగా వుండి మీ పని కానిచ్చుకోమని చెప్పండి. థాంక్స్..."

[illegible]యలు - అకాలా

"మరేమీ అనబోకండి..ఆవిడకి ఇచ్చినా సరే...మరేం చేసినా సరే. మనుష్యులందరికీ ఉంటాయి మానమూ మర్యాదలూను.."

శశి ఇంకేమీ మాట్లాడలేదు—సుందరమూ నోరు కదపలేరు. సంపెంగ అని కౌగలించుకుంటే నాగు ముద్దు పెట్టుకున్నట్లు అతను బాధపడుతున్నాడు..."పశువు!" అని ఒకసారి మనసులో అనుకున్నాడు.

ఉదయం శ్యామల డబ్బు తీసుకుని వెళ్లిపోయింది.

* * *

మర్నాడు సాయంత్రం ఆఫీసునుంచి రాగానే సుందరం కాఫీ త్రాగకుండా బయటికి వెళ్ళిపోయాడు...రెండో నాటి నుంచీ శశి సాయంత్రం అతనికి కాఫీ ఉంచడమే మానింది. మూడో రోజున అతను కాఫీ అడిగాడు. లేదన్నది. సరేనన్నాడు. వెళ్లి హోటలులో త్రాగాడు.

ఆలోచించిన కొద్దీ అతనికి జీవితం దుర్భరం కాసాగింది - శశిమీద కోపం హెచ్చసాగింది. ఇంట్లో అడుగు పెట్టడం అంటే అతనికి ముళ్ళమీద అడుగు వెయ్యడంలా ఉన్నది...తానేం చేశాడని శశి ఇలాగ పగసాధిస్తోంది?...ఆమెకేం లోటు చేశాడు?

ఆమెని తాను ప్రేమించాడు...తమ కిద్దరికీ మధ్య తెరలు లేవనుకున్నాడు.. అందుకనే, అంత నిస్సంశయంగా ఆమెదగ్గరి డబ్బు కూడా తన మిత్రులకీ, అవసరంలో ఉన్న వాళ్లకీ ఇవ్వడానికి తీసుకోగలిగాడు.. ఇంత నీచంగా ఆమె ఆలోచిస్తుందని తానెన్నడూ అనుకోలేదు.

ఆమెకి కోపం వచ్చినా తాను సర్దుకుని తిరిగి ఆ డబ్బు ఆమెకే ఇచ్చేశాడు...ఆమె ఇష్టం వచ్చినట్లు చెయ్యమని. కాని – అంత వాడిగా ఆమె దానిని తిరస్కరించడం ఎందుకు?

తనకి తెలుసును——మూర్ఖత్వం. ఒకసారి చేతులనించి దాటాక ఆడవాళ్ళు ఇలాగే పరిస్థితుల్ని అధ్వాన్నం చేస్తారు. చివరకి.. చివరకి...

ఒళ్ళు జలదరించింది సుందరానికి. చివరకి—ఏమౌతుంది?

రెండేళ్ల క్రితం డాక్టర్ అన్న మాటలెందుకో అతనికి జ్ఞప్తికి వచ్చాయి... "జాగ్రత్త సుందరం! నీకు హార్టు చాలా నీరసంగా ఉంది..." అతను తన మిత్రుడు. తాను నిజం తెల్సుకుంటేనే మంచిదని చెప్పేడు..."ఏమీ బాధలేదు - కొంచెం నిర్విచారంగా ఉండడం నేర్చుకో..."

తానేమైపోతున్నాడు?...గత రెండు నెలలనించీ తన మనస్సుకి బొత్తిగా శాంతి లేకుండాపోతూంది. అందుకే ఆరోగ్యం చెడుతోందా?

ఒక్కసారి అతన్ని దైన్యం ఆవరించింది...తానలా బాధపడితే ఎక్కువ కాలం బ్రతకడు...ఆసంగతి తనకి తెలుసు. కాని——శశి...

నెమ్మదిగా ఇంటివైపు నడిచాడు. సంజె వెలుగులు క్రమంగా చీకట్లకి తావిస్తున్నవి. గుమ్మందగ్గరనిలబడి, తెరచిఉన్న తలుపులు త్రోశాడు. ఒక్కసారి నీరసం ఆవరించినట్లయింది. నెమ్మదిగా గదిలోని కుర్చీలో జేరబడ్డాడు. రేడియో సన్నగా పాడుతోంది – శశి మరో కుర్చీలో కూర్చున్నది. అతని రాకనే గమనించనట్లు ఆలోచిస్తోంది.

కొద్ది నిమిషాలున్నాక, నెమ్మదిగా లేచి రేడియో కట్టేశాడు సుందరం. మొదట కొంచెం ఆశ్చర్యపడినా, ఆ ఆశ్చర్యాన్ని దాచుకుంది శశి.

"నీతో మాట్లాడాలి శశి!"

ఆమె జవాబివ్వకుండా అలాగే కూర్చున్నది – సుందరం, నెమ్మదిగా బల్లమీద సగం కూర్చున్నాడు. దీపపు కాంతులు ఆమె ముఖంమీద పడి కళ్ళల్లో ప్రతిఫలిస్తున్నాయి...ఓరోజున తాను కళ్లల్లో ఆనందలోకాలు దర్శిస్తానని కలగన్నాడు..

"ఎంత కాలం ఇలాగ—మూగ కాపురాలు చేద్దాం శశీ?"

ఆమె ఒకసారి తల ఎత్తి తిరిగి దించుకున్నది.

"నేను చాలా బాధపడుతున్నానని ఏమాత్రం హృదయం ఉన్నా నువ్వు గ్రహించగలవు శశీ!... మొదట నేను అనాలోచితంగా తొందరపడి ఉంటాను... కాని, నీకు కష్టం కలిగించడం నాకెన్నడూ ఇష్టం ఉండదు. సరి దిద్దుకుందామనుకున్నాను..."

అతను కుర్చీలో కూర్చొని జవాబుకోసం ఆమెవంక చూశాడు. ఆమె ఏమీ మాటలాడకుండా ఆలోచిస్తున్నది.

"ఒక్కసారి అనంతంలోకి జరిగిపోయిన ఏకుణాన్ని తిరిగి వెనక్కి తీసుకురావడం ఎంత అసంభవమో, జరిగిన విషయాలని రద్దు చెయ్యటం అంతేనని - నీకు తెలుసును. మానవమాత్రుడు చేసేది తనకి సాధ్యమైనంత వరకూ జరిగినదానికి ప్రతిక్రియ చెయ్యడమే అదే చేశాను. ఏంచెయ్యమంటావు?"

"నేనేమీ చెయ్యమనలేదు - "

"కాని - ఇలాగ మూగగా, ఎడారులలాగ, జీవించడం అసంభవం శశీ!"

"తప్పనివిషయాలకి సరిపెట్టుకోవడం - మానవమాత్రులు చేసేపని!"

"అంతేనా శశీ?"

"అక్షరాలా"

లెంపకాయ తిన్నా సుందరం అంతబాధపడేవాడు కాదు. తన సౌమ్యత ఇలా వ్యర్థం అయిపోతుందని అతనెప్పుడూ అనుకోలేదు. అతని హృదయంలో ఉన్న అర్ద్రస్థానాల్ని త్వరగా కోపం ఆక్రమించుకున్నది.

"అయితే - నువ్వు ఇక్కడ ఉండడమూ అనవసరమే -"

తొందరగా అనేశాడు ... శశి షాక్ తిన్నట్లు కుర్చీలోనుంచి త్రుళ్లిపడి తిరిగి సర్దుకుని, "సరే -" నన్నది.

సుందరం తిరిగి బయటికి వెళ్ళిపోయాడు. తాను తొందరపడ్డాడు ... అనుమానమే లేదు. కాని - శశి ఏమీ కదలలేదు...తాను తొందరపడ్డాడు...ఔను...

ఆమె వెళ్ళిపోతుందా? నిజంగా... వెళ్తుంది-తప్పకుండా. ఆమె కున్నంత అభిమానం ఎవ్వరికీ ఉండదు...కాని—డబ్బు? తా నివ్వాలా?-ఇవ్వడు...ఎలా వెళ్తుంది?.. వెళ్ళదు...కాదు డబ్బు ఎలాగైనా సంపాదిస్తుంది-వెళ్తుంది...ఆమె మాటలు పడదు. పోనీ...వెళ్ళి క్షమాపణ...ఆమె కది సరి పడదు...

కెరటాలలాగ ఆలోచనలు వొచ్చి పడుతున్నాయి... సుందరానికే ఆలోచనా తోచడం లేదు పార్కులో కూర్చున్నాడు .. బయటికి వచ్చాడు. ఎనిమిది దాటింది.. ఇటూ అటూ తిరిగాడు ... తొమ్మిది... ఇంటివైపు మరలాడు

నిశ్శబ్దంగా ఆమె వడ్డించింది—ఏమీ తినలేకపోయాడు.."తొందరగా అన్నాను— నా ఉద్దేశం అదికాదు శశీ!" అనడానికి ప్రయత్నించాడు—మాటలు దొరకవు— శబ్దాలు రావు—తనతోటే తాను అనుకోబోయాడు—మౌనంగానే లేచాడు...

కొన్ని నిముషాలలో ఆమె వచ్చి పడుకున్నది—అతను ఏమీ మాటలాడలేకపోయాడు—ఆ యిద్దరూ ఆ స్థితిలోనే ఉన్నారు ...

ఉదయం.

అన్నీ యాంత్రికంగా జరిగాయి .. మౌనంగా. అతను భోజనంచేసి ఆఫీసుకి వెళ్ళాడు.

శశి గదిలోకి వచ్చింది. తనతో తెచ్చుకున్న సూట్ కేసులో బట్టలూ, రెండు పుస్తకాలూ పడవేసుకుంది. తనకోసం అలుకున్న పూలుపులోవరూ, అన్నయ్య ఇచ్చిన శాలువా సంచీలో ఉంచుకుంది ... చెవి గాజుల జత తీసి పొట్లం కట్టింది—బంగారపు దుకాణం ఆ వీధి చివరనే ఉంది...

మూడు గంటలు ....

తాతవేసి మెయిల్ సెషన్ని దూరం చేసుకుంటూన్నది—కమంగా కదలిపోతూ శశి తన కంపార్టుమెంట్ లోనించి ఒకసారి బయటకి చూసింది.. కళ్లు వద్దన్నా నీళ్లతో నిండిపోయాయ్.. తాను పొరపాటు...

అన్ని మాటలని తుడిచిపెట్టి తొందరగా లోనికి వచ్చి ఒకమూలనకూర్చున్నది. పుస్తకం తెరిచింది.. సామాన్యంగానే కనపడా లని. అవలిప్రక్క ముగ్గురు అమ్మాయిలు- కాలేజీవాళ్లలాగే ఉన్నారు-కూర్చున్నారు.. ఒకామె తనవంక చూస్తున్నది...తనతో సంభాషణ మొదలుపెడితే బాగుండును—

"ఆ పుస్తకం ఏమిటండీ?"

తనకి ధైర్యం వచ్చింది - మరి కొద్ది క్షణాల్లో తన స్నేహితురాలైంది ఆమె... మిగిలిన వాళ్ళూను.

తాను అన్నయ్యకి టెలిగ్రాం ఇచ్చింది -స్టేషన్కి రమ్మని. బెంగలేదు...

సాయంత్రం సుందరం ఇంటికి వచ్చేసరికి తాళం వేసిఉంది - ప్రక్క ఇంటి వాళ్ళు తాళం ఇచ్చారు. తలుపు తీసి మంచంమీద కూలబడ్డాడు...అంత పని చేసింది! అతని తల తిరిగినట్లయింది - అంత తొందరగా శశి వెళ్ళిపోయిందా?...

దేన్నో కోల్పోయిన భావం అతన్ని బలంగా ఆవరిస్తూన్నది. కాదు - కాదని ఎంతగా వాదించుకున్నా ఆగకుండా నిండుతూన్నది ఆ శూన్యత...తల పట్టుకున్నాడు - దురాగ్రహాలు!...అనుకున్నాడు...తన స్వభావాన్ని అర్థం చేసుకోకుండా జీవితం నరకప్రాయం చేసింది!...

*　　*　　*

అతను ఆఫీసుకి వెళుతున్నాడు - వొస్తున్నాడు ..యంత్రంలాగ. స్నేహితులందరు అడుగుతారు - అతను కారణం చెప్పడు...

మూడు నెలలు...

అతను శశిని మరిచిపోవాలనే అనుకున్నాడు - నిశ్చయించుకున్నాడు...కాని అనుక్షణమూ ఆమె జ్ఞప్తికి వస్తుంది...తాన్న మాటలు జ్ఞప్తికి వస్తాయి......తాను నేరం చేశానని బాధపడతాడు.. తనతో తానలాగ కాదని వాదించుకుంటాడు. పూర్వం ఆ ఇంట్లో ఆనందంగా గడిపిన రోజులూ, గంటలూ, క్షణాలూ జ్ఞప్తికి వస్తాయి - కళ్ళు తడి అవుతాయి . మళ్ళా ఎప్పుడైనా అలాగ ఆనందంగా ఉండగలనా! అను

కొత్తవాడు: "రామయ్యగారింట్లో ఉన్నారా?"

పనిమనిషి : "ఎందుకూ?"

కొత్త: "పొలం తాలూకు డబ్బు..."

పనిమనిషి: "ఆయన నిన్ననే ఏదో వూరు వెళ్ళారు..."

కొత్త: "......ఇచ్చేసేద్దామని వచ్చాను."

పనిమనిషి: "ఇవ్వాళ పొద్దున తిరిగి వచ్చారు. పిలుస్తా ఉండండి."

కుంటాడు ... ఈసారి కన్నీళ్ళు నెమ్మదిగా...

త్వరగా వీధిలోకి వెళ్ళిపోతాడు ... అటూ ఇటూ తిరుగుతాడు - హోటల్లో భోజనం చేసివస్తాడు... దిగాలుగాఆకుర్చీలో కూర్చుంటాడు. ఒక్కొక్కప్పుడు రేడియో పాడుతూఉంటుంది ... అలాగ రాత్రి జాగరం చేస్తాడు.

మళ్లా ఉదయం ..మళ్లా మధ్యాహ్నం - సాయంత్రం - రాత్రి.

*　　*　　*

"సారీ మిస్టర్ - ఏమీ చెప్పలేము ... హార్ట్ చాలా బలహీనంగా ఉంది ... ఏమీ ప్రమాదం లేకపోవచ్చును. *Fatal* కావచ్చును ..*Exite* కానివ్వకండి .."

నెమ్మదిగా కళ్ళు తెరిచాడు సుందరం ...నీరసంగాఉంది - తానెక్కడ...అరే! ...గోపాలం...భార్యా...ఏమి టిది?

(55-వ పేజీ చూడండి)

గీత

సాంబారు - రసము పొడి

ఘుమఘుమగా వాసనతో రుచికరమైన సాంబారు, రసము. మూడు నిమిషాల్లో తయారు చేయవచ్చును. ఉప్పు చింతపండు. పప్పు వగైరాలన్నీ యిందులో కలిసి వున్నవి. శాంపిల్ ప్యాకెటు 10 అ మాత్రమే పోస్టేజి 8 అ. అదనం. 1 పౌ. ప్యాకెటు 1 కి రు 1-8-0 పోస్టేజి వేరు.

గీతా అండ్ కో., నెం. 42, నాగప్పైయర్ వీధి, మద్రాసు-5.

రూపాయిలూ - అణాలూ

(21-వ పేజీ తరువాయి)

ఒక్కసారి నుదురు జివ్వుమన్నది.

నెమ్మదిగా జ్ఞాపకం రాసాగింది సుందరానికి ... సాయంత్రం తాను రోడ్డుమీద నడుస్తూంటే - సైకిల్...బ్రేకులు పట్టలేదు ...తాను పరిగెట్టాడు ప్రక్కకి - పడ్డాడు ...రాయి నుదురికి - బలంగా...

ముఖంఅంతా చెమట పోసింది...మళ్ళా అతను అర్ధ చేతనస్థితిలోకి జారిపోయాడు...

"మీ అడ్రస్ తెలీక - నిన్నటిదాకా *Wire* చెయ్యలేదండీ - నిన్నను తెలివి వస్తే అడిగాను..."

ఎవరొచ్చారని కళ్ళు తెరిచి చూశాడు సుందరం...అవును - శశి ..

ఆమె నిర్వికారంగా గదిలోకి వచ్చి తన సామాను లోపల పెట్టించింది. అత నామె వైపే చూస్తున్నాడు. జట్కావాడిని డబ్బిచ్చిపంపి, ప్రక్కగదిలో ఉన్న గోపాలం దగ్గరికి వెళ్లి - "డాక్టర్ ఏమన్నాడు?" అన్నది.

"కొంచెం ప్రమాదం ఉంటేమోనని.. " విచారంగా, అనుమానంగా చెప్పాడు గోపాలం...

"అహాఁ..."

శశి పొడిగా అన్నది. గోపాలం ఇంటికి వెళ్లినట్లుంది - శశి తిరిగి ఆ గదిలోకి వచ్చింది. మంచంమీద సుందరం. తలకి కట్టు మాత్రం వుంది.

ఆమె అటు చూసింది.

అతను మళ్ళా కళ్లు తెరిచాడు-కొంచెం శక్తి వచ్చినట్లుంది. ఆమెవైపు చూశాడు.

"ఏమైనా కావాలా?"

నర్సులాగ-నిర్వికారంగా అడిగింది శశి.

"ఆ!...నువ్విలాగ రా"

నెమ్మదిగా వెళ్లి అతనిప్రక్క నిలబడింది శశి.

"ఆ కోటుజేబులో తాళాలు ఉంటాయి ...నా పెట్టె తీసి, అడుగున ఎర్ర కవరు ఉంటుంది తీసుకురా..."

కొద్ది నిముషాలలో శశి అలా చేసింది.

అతను కవరు తీసుకుని నెమ్మదిగా మంచానికి జేరబడి కూర్చున్నాడు.

"నాకు—ప్రాణభయం ఉందిటగా?"

"తెలీదు."

"డాక్టర్ ఉందని చెప్పాడు."

"అనుమానం..."

"కాదులే—నాకు తెల్సు..."

శశి హృదయం ఒక్కసారి విరుచుకున్నది—కాని పైకి ఆమె నిర్వికారంగానే కూర్చున్నది.

అతను ఆ కవరులోనించి ఓ కాగితం తీశాడు...అది అతని ఇన్సూరెన్స్ పాలిసీ...పదివేలకి.

"చూడు"

శశి నిర్లిప్తంగా తీసుకుని చూసింది. ఆ విషయం ఆమె కింతకుముందు తెలీదు.

"ఈ పదివేలూ—ఎవరివంటావ్ ?"

శశి అర్ధం కానట్లు చూసింది.

"*Nearest kin*...అంటే భార్య... చూడు శశీ...ఒక టడుగుతాను చెప్పు... ఒక జీవితం ఖరీదెంత అంటావు ?"

ఆమె మాట్లాడలేదు.

"నా జీవితం ఖరీదు ? ... నీకు చాలా తక్కువ అని నాకు తెల్సు...కాని—పదివేలు...నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది శశీ...బ్రతికి ఉన్నన్నాళ్ళూ నీ కోరికలు తీర్చలేకపోయాను—సరిగా క్లెయిమ్ పెడితే రెండునెలల్లో వొస్తుంది డబ్బు—పదివేలు !!"

అతను ఆ కాగితాన్ని కవర్లో ఉంచి ఆమె కిస్తూ, "తీసుకో" అన్నాడు.

శశి చెయ్యి జాపలేదు.

అతను బలంగా ఆమె చెయ్యి తీసుకుని ఆ కవరు వేళ్ళమధ్య ఉంచాడు...ఒక్కసారి శశి రెండుచేతులతోనూ ఆ కవర్ని పట్టుకుంది...

"మీ—పగ కాదూ ?"

అతను వికటంగా చిరునవ్వు నవ్వాడు.

"ఛా...నువ్వంటే నాకు చాలా ప్రేమ శశీ!...నీకు కావాల్సింది నీ కివ్వాలి... నా జీవితంపోతే అది ఖరీదు..." అతని గొంతు గాద్గదికం అయింది.

శశి తొందరగా కవర్ని అతని ప్రక్కన ఉంచింది...నిర్విణ్ణ అయి ఆమె మాస్తోన్నది.

"మీ బ్రతుకు—పదివేల ఖరీదు మీకూ కంపెనీ వాళ్లకే కావొచ్చు..నాకు కాదు.."

"ఇంకా—"

"అవును—నాకే మూర్ఖత్వం అంటగడుతున్నారో దానితోనే మీరు బాధపడుతున్నారు...ఒక జీవితం విలువ ఎంత అని అడిగారు...చెప్పండి—ఒక మనస్సు విలువ ఎంతా ?"

అతను మాటలాడలేదు...

"బంగారు తెరలలోనించీ ఏమీ కనిపించవు. హృదయాలని జాలితో అర్థం చేసుకో ప్రయత్నించకపోతే ఏమీ కనిపించవు, మీ ఉద్దేశం - నేను డబ్బుకోసం మీతో - దెబ్బలాడేననేగా?"

....

"నాన్నా! నువ్వింకా పొడుగు పెరుగుతున్నావా?"

"లేదురా, నేను పెరగడం మానేసి చాలాఏళ్ళయింది."

"అహా, జుట్టు ఒత్తిగించుకుని సీతలకాయ పైకొస్తుంటే అలా అనుకున్నాను."

"అవును - జీవితాలకీ, మనసులకీ, మనుష్యులు రూపాయలూ అణాలతో విలువ కట్టేనంతకాలం బ్రతుకులు మన బ్రతుకులలాగే వెలుగుతూ ఉంటాయి ... నేను విడ్చినది మీ వందలకోసం కాదు ... దాని వెనకఉన్న నిర్లక్ష్యంకోసం ... మీ డబ్బుకోసం కాదు...దాన్ని మీరు "బాకీ" తీరుస్తారు...కాని, నాకు కావాల్సింది మనస్సు ...అందుకనే మీ ఉద్దేశం తెలిశాక మీతో జీవించలేననే నిర్ణయానికి వచ్చాను - వెళ్ళిపోయాను"

సుందరం ఒక్కసారి ఆమెవైపు చూసి తలదించుకున్నాడు.

"ఆవిషయం నువ్వు చెప్పలేదు..."

"మీ కళ్ళకి కనిపించినవే రూపాయలూ అణాలూ...ఈ విషయాలు నాటిలోనించి కనిపించవు. ఇప్పుడు ఆ తెరలు కొంచెం తొలగించాను - అంతే...మనస్సు ఖరీదు - మనస్సే"

"బాగా కనిపిస్తోంది శశీ..."

అతను పశ్చాత్తాపంతో అన్నాడు... బాధ అతని ముఖంలో ప్రస్ఫుటంగా కనిపిస్తోంది.

"కాకపోయినా బాధలేదు..."

"శశీ!..."

"అవును ... మనస్సులూ కాలమూ సరిగట్టేది ఒక్కదిక్కులోనే! వనక్కిరావు ......"

"వొస్తాయి శశీ...మనం తెల్సుకుంటే... పొరపాటుపడినా, క్షమించడం మానవత్వం ......"

"వొద్దులెండి - మానవత్వంమీగి ఉపన్యసించకండి...మీ కేమీటలు ఎన్నడూ చెప్తానుకోలేదు - కాని ఉద్రేకం ఆపుకోలేకపోయాను...మీరింక పడుకోండి"

"పడుకుంటాను శశీ—నాకు తెల్సును. కాని, నువ్వు నన్ను మనసారా క్షమించావను...శాంతిగా కళ్లు మూసుకుంటాను."

"అనను...అననని మీకు తెల్సును"

"పనిపోయేవాళ్ళమీద కూడా నీకు జాలి లేదా శశీ?"

★ రూపాయిలూ - అకౌలూ ★

"మరణం పేరుని నన్ను భయపెడుతున్నారు......కాని—మిమ్మల్ని ఎందుకు క్షమించాలో నాకు తెలీదు...ప్రతీవారూ మీలాగే ఆలోచిస్తారు.. అందుకని నేను మీమీద కోపం తెచ్చుకోలేదు. చెప్పానుగా—ఒక్కచోట మనం జీవించడం అసంభవం అని అనిపించింది...వెళ్ళాను. మీమీద నాకు కోపమూలేదు. మానవత్వంలో ఈ లోపాలూ ఒక భాగమే..."

"పోనీ—ఒకటి చెప్పు శశీ.. నేను చచ్చిపోతే నీకు విచారంగా ఉంటుందా?"

"మీరు చాలా దుష్కరమైన ప్రశ్న వేస్తున్నారు... నే నెలా అనుకున్నా మీకు వచ్చేలాభం ఏమిటి?"

"ఆత్మశాంతి..."

"నేను విచారించను... విచారించినా, ఇప్పటిదాకా నా జీవితం వ్యర్థం చేసుకొన్నందుకే..."

"దాంపత్యం—అంతలోనేనా?"

"మనసూ మనసూ కలిసిన దాంపత్యాలు దాంపత్యాలు...పుస్తె కట్టినంతమాత్రాన కాదు. దేశాచారాలని మనం అనుసరించాం...రెండు ఎడ్లని ఒక బండికి కట్టినట్లు మనని కలిపాగు...అంతే..."

"నీ—గుండెల కాఠిన్యం తల్చుకుంటే, ఆశ్చర్యం వేస్తూంది శశీ!"

"నిజం ఎప్పుడూ అలాగే ఉంటుంది.."

"వెళ్లు—దూరంగా పో.."

అరిచాడు సుందరం...శశి తొందరగా అవతలి గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది. పొంగి పొరలివస్తూన్న కన్నీళ్ళని బలంగా ఆపుకుంటూ

* * *

"లాభం లేదా డాక్టర్?"

"లేదమ్మా.. చివరి గడియలు..."

పరుగున వెళ్ళి శశి సుందరం మంచం మీద పడ్డది—తాను నిర్ధారణ చేసుకున్న నిర్లిప్తత ఆమెని ఆపలేకపోయింది; చివరి నిమిషాలలో తన మనస్సుని అమ్ముకోకూడదనే పట్టుదల ఆమెని ఆపలేకపోయింది.

సుందరం నెమ్మదిగా కళ్ళు తెరిచాడు.

ఆమె ఆవేదనతో అతనివైపు చూస్తున్నది; కళ్ళు లోతుకి పోయాయి—తలనిండా రక్తం...మృత్యుగహ్వరంలోకి అడుగుపెట్టడానికి సంసిద్ధుడుగా ఉన్న ఈ బాటసారి...తన—తన భర్త...

శశి ఇంక ఏడ్వకుండా ఉండలేకపోయింది - సుందరం నెమ్మదిగా సైగ చేశాడు..."ఏడవకు"...అన్నాడు.

చివరి సారి అతని మాటలని వినడానికి ఆమె తనని తాను సంబాళించుకున్నది.

"క్షమించవూ శశీ?"

నీరసంగా అన్నాడతను...ఆమె చేతులని తన చేతులలోకి తీసుకుంటూ...ఈ మహా విశాల ప్రపంచంలో కొద్ది క్షణాల తరువాత తా నెక్కడ ఉంటాడో!...ఈ అనంత కాలమానంలో మళ్ళీ తా మిద్దరూ కలుస్తారో కలియరో!

దుఃఖభారంతో శశి మాటలాడలేకపోయింది...'కాదు...కా'దని తలమాత్రం ఊపింది...

"పోనీ..."

సుందరం నెమ్మదిగా అన్నాడు... నెమ్మదిగా తలక్రిందనించి ఒక పొట్లం తీశాడు...

"ఒక్క కోర్కె తీర్చు శశీ...కాదనకు"

పొట్లం నీరసంగా విప్పాడు...నెక్లెస్... గదిలోని సగం కాంతిలో కూడా తళ తళ లాడుతూన్నది.

"కొంచెం వొంగు శశీ!"

దుఃఖం ఆమెతో [illegible] రెండు చేతులతోనూ కళ్ళుమూసుకుని అతనివైపు వంగింది...అతను నెక్లెస్‌ని ఆమె మెడకి తగిలించాడు...ఆమె చేతులు తియ్యలేదు...ఏడుపుని ఆపుకుంటూ...

"ఒకసారి...ఒక్కసారి ఇటు చూడు శశీ.."

శశి నెమ్మదిగా కళ్ళని ఖాళీచేసుకున్నది...అతని ముఖంలో సంతృప్తి గోచరించింది...

"ఎంత - అందంగా ఉన్నావు!"

ఆమె చేతులని మృదువుగా సుందరం తన చేతులలోకి తీసుకున్నాడు...

ఆమె మాట్లాడలేదు...నిశ్చలంగా చూస్తూన్నది...

కొద్ది నిముషాలలానే గడిచిపోయాయ్... నెమ్మదిగా...నెమ్మది నెమ్మదిగా అతని చేతులు ఆమె చేతులలో బిగుసుకొన్నాయ్...అదేమీ శశికి తెలియడం లేదు...మెడలోని ఆభరణం...బిగువుగా ఉన్నది. ★

★ తైత్తిరీయ బ్రహ్మచర్యం ★

(41-వ పేజీ తరువాయి)

లోకంలో మంచి గతులు కల్గుతాయి

తిర్యగ్జంతువులు అయివుండి గూడా ఆ వానరము, ఆ ఏనుగు, ఆ తితువు పిట్ట, అట్టి బ్రహ్మచర్య ధర్మాన్ని పాలించి ఈ జన్మలో తమ జీవితాలకు శోభను తెచ్చుకున్నాయి. చచ్చి, స్వర్గంలో సుగతిని పొందాయి కాని మనం మనుష్యులం, సువ్యాఖ్యాతమైన ధర్మాన్ని అనుసరిస్తున్న వాళ్లం, సర్వ సంసర్గాలను కోసి కావి కచ్ఛడాలను కట్టుకున్న వాళ్ళం, ఒకళ్ళను ఒకళ్ళం గౌరవించుకోలేక పోతున్నాం. ఒకరికి ఒకళ్ళం సహాయం చేసుకోలేక పోతున్నాం. సహజీవనం, సహయానం మనకు అందని విషయాలు అయిపోతున్నాయి. మన విహారాలు గూడా తగూల పుట్టలయిపోతున్నాయి. ఇది అప్రసన్నులను, ప్రసన్నులను చెయ్యడానికి గాని, శ్రద్ధ అంటూ ఎరుగని వారిని శ్రద్ధాళువులనుగా మార్చడానికి గాని మార్గం కాదు.

వృద్ధులను గౌరవించాలి. అభిమానించాలి. వారికి ప్రత్యుత్థానం చెయ్యాలి. వారికి నమస్కారం చెయ్యాలి. కుశల ప్రశ్నలు అడగాలి. ప్రథమ ఆసనం, ప్రథమ భిక్షా పిండం, వారికి ఇచ్చి మర్యాద చెయ్యాలి. అట్లా చేయడం సత్కృతి అనిపించుకుంటుంది. అందుకు విపరీతమైనదల్లా దుష్కృతి అవుతుంది.

బుద్ధుని ఈ గంభీరోపన్యాసాన్ని విని భిక్షువులంతా హృషితులయినారు. తమకు కేసిన ప్రశ్నకు, సరియైన సమాధానం ఇదేనని గ్రహించారు. అప్పటినుంచి బుద్ధుడు దిద్దిన ధర్మపథ సాధనకు ఈ తైత్తిరీయ బ్రహ్మచర్యం ఒక మార్గంగా ప్రవర్తిల్లింది. ★

Edited, Printed & Published by S. Sambhu Prasad at the Andhra Patrika Press, 7, Thambu Chetty St.